

Systematiskt arbetsmiljöarbete inom äldreomsorgen

Laxå kommun

Juni 2022

Malou Olsson

Johanna Larsson

Carl-Gustaf Folkesson, cert. kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Laxå kommun genomfört en granskning av det systematiska arbetsmiljöarbetet inom kommunens verksamheter inom äldreomsorgen. Granskningens syfte var att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs inom kommunens äldreomsorgsverksamheter.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **i allt väsentligt** har säkerställt att ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs inom kommunens äldreomsorgsverksamheter. Vi grundar vår bedömning på att det finns dokumenterade mål, riktlinjer och rutiner som beskriver det systematiska arbetsmiljöarbetet samt rutiner som tydliggör hur uppföljning och rapportering av det systematiska arbetsmiljöarbetet ska ske. Genomförd granskning visar dock att det finns ett behov av att fortsätta arbetet med implementering av rutiner, mallar etc. Det finns även ett behov av att se över möjligheterna att införa ett systemstöd för att registrera och följa upp tillbud och arbetsskador.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
Finns dokumenterade mål, riktlinjer och rutiner som beskriver det systematiska arbetsmiljöarbetet?	Ja
Finns rutiner för att säkerställa att chefer och skyddsombud erhåller kunskap om arbetsmiljöområdet?	Ja
Är rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet implementerat i verksamheterna?	Delvis
Finns rutiner för uppföljning och rapportering av det systematiska arbetsmiljöarbetet?	Ja

Rekommendationer

- Se över möjligheterna att införa ett systemstöd för att registrera och underlätta uppföljningen av tillbud och arbetsskador. Detta i syfte att underlätta hantering och handläggning av tillbud och arbetsskador men även för att minska riskerna med manuell hantering av tillbudsrapportering.
- Fortsätt arbetet med att implementera rutiner, mallar och blanketter för att säkerställa följsamheten till rutinerna för systematiskt arbetsmiljöarbete. Ett kvalitetsledningssystem kan underlätta uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

- Som en del av den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet som redovisas för kommunstyrelsen rekommenderar vi att resultatet från medarbetarenkäten på kommunövergripande nivå bör ingå.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	6
Syfte och revisionsfrågor	6
Revisionskriterier	4
Avgränsning	6
Metod	4
Granskningsresultat	6
Dokumenterade mål, riktlinjer och rutiner	6
laktagelser	6
Bedömning	7
Rutiner för att säkerställa kunskap om arbetsmiljöområdet	8
laktagelser	8
Bedömning	10
Implementering av det systematiska arbetsmiljöarbetet i verksamheterna	10
laktagelser	10
Bedömning	11
Rutiner för uppföljning och rapportering	12
laktagelser	12
Bedömning	14
Samlad bedömning	15
Rekommendationer	15
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	16
Bilagor	17

Inledning

Bakgrund

Arbetsgivaren har huvudansvaret för arbetsmiljön i verksamheten. För att uppfylla ansvaret ska arbetsgivaren vidta de åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagarerna utsätts för ohälsa eller olycksfall. Vidare ska arbetsgivaren systematiskt planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sådant sätt som leder till att krav i lag och föreskrifter uppfylls. Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2001:1) förtydligar vad systematiskt arbetsmiljöarbete innebär. Där anges bl.a. att det systematiska arbetsmiljöarbetet ska ingå som en naturlig del i den dagliga verksamheten och omfatta alla fysiska, psykologiska och sociala förhållanden som har betydelse för arbetsmiljön.

De förtroendevalda revisorerna i Laxå kommun har i sin risk- och väsentlighetsanalys funnit skäl att genomföra en granskning inom ovan rubricerat område.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs inom kommunens äldreomsorgs- verksamhet.

Revisionsfrågor:

- Finns dokumenterade mål, riktlinjer och rutiner som beskriver det systematiska arbetsmiljöarbetet?
- Finns rutiner för att säkerställa att chefer och skyddsombud erhåller kunskap om arbetsmiljöområdet?
- Är rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet implementerat i verksamheterna?
- Finns rutiner för uppföljning och rapportering av det systematiska arbetsmiljöarbetet?

Revisionskriterier

- Kommunallag (2017:725)
- Arbetsmiljölagen (1997:1160)
- Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1)
- Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4)
- Lokala styrande och stödjande dokument

Avgränsning

Granskningen avgränsas till att det systematiska arbetsmiljöarbetet inom äldreomsorgens verksamheter. Granskningsobjekt är kommunstyrelsen för att det är kommunstyrelsen som har arbetsmiljöansvaret. I tid avgränsas granskningen till främst år 2022, men även år 2021 ingår.

Metod

- Genomgång av för granskningen relevant dokumentation som arbetsmiljöpolicy, rutin för årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete, årshjul för systematiskt arbetsmiljöarbete, verksamhetsplan, årsredovisning etc.
- Genomgång av kommunstyrelsens och social- och omsorgsnämndens protokoll för 2021 och till och med maj 2022.

- Intervjuer har genomförts med kommunstyrelsens ordförande, social- och omsorgsnämndens ordförande, HR-chef och HR-generalist samt gruppintervjuer med chefer samt ett urval av skyddsombud inom äldreomsorgsverksamheten.
- En enkät har skickats ut till ansvariga chefer inom äldreomsorgen samt till huvudskyddsombud/skyddsombud inom äldreomsorgen. Enkäten skickades ut till totalt 16 personer. Svarsfrekvensen på undersökningen var 65 %.
- Stickprov av skyddsrondsprotokoll, handlingsplaner samt riskbedömningar har efterfrågats och gått igenom.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten. Rapporten är kvalitets-säkrad av Carl-Gustaf Folkesson, cert. kommunal revisor, i enlighet med PwC:s riktlinjer för kvalitetssäkring.

Granskningsresultat

Dokumenterade mål, riktlinjer och rutiner

Revisionsfråga 1: Finns dokumenterade mål, riktlinjer och rutiner som beskriver det systematiska arbetsmiljöarbetet?

I Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (2001:1) framgår bland annat att det ska finnas en arbetsmiljöpolicy som beskriver hur arbetsförhållandena ska vara för att ohälsa och olycksfall i arbetet ska förebyggas och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. Vidare ska det finnas rutiner som beskriver hur det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) ska genomföras.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö (2015:4) syftar till att främja en god arbetsmiljö och förebygga risk för ohälsa på grund av organisatoriska och sociala förhållanden i arbetsmiljön. Bland annat görs gällande att arbetsgivaren ska ha mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, vilka ska syfta till att främja hälsa och öka organisationens förmåga att motverka ohälsa.

lakttagelser

I kommunstyrelsens reglemente framgår det att kommunstyrelsen har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt verksamhetsområde. Social- och omsorgsnämnden har hand om personalfrågor och ansvar för arbetsmiljön inom sitt verksamhetsområde.

Laxå kommun har en arbetsmiljöpolicy som beskriver hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska bedrivas i kommunen. Arbetsmiljöpolicyen har reviderats av HR-enheten och den nya versionen blev antagen av kommunstyrelsen 2022-04-07 § 71. Enligt uppgift pågår implementering av den nya reviderade arbetsmiljöpolicyen i kommunen. I arbetsmiljöpolicyen finns mål för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Målen är kortfattat att alla medarbetare ska känna sig delaktiga, arbetsgivaren ska uppmuntra alla initiativ till förbättringar och sporra till ett aktivt deltagande vid de samverkansformer kommun har. Laxå kommuns chefer ska ha hög kompetens inom arbetsmiljöarbetet och känna sig trygga i att aktivt bedriva det systematiska arbetsmiljöarbetet. Medarbetarna skall uppleva en god arbets kvalitet vad gäller fysiska, psykiska, sociala och organisatoriska förhållanden på arbetsplatsen. Det sista målet är att ingen av kommunens medarbetare ska utsättas för kränkande särbehandling eller diskriminering.

Laxå kommun har även ett årshjul för det systematiska arbetsmiljöarbetet. I årshjulet återfinns de insatser/åtgärder/uppföljningar som ska göras under respektive månad under året. Det finns även flertalet punkter som ska göras löpande under året.

Kommunen har sedan år 2011 ett lokalt samverkansavtal för systematiskt arbetsmiljöarbete samt för organisatorisk och psykosocial arbetsmiljö. Den centrala samverkansgruppen har reviderat avtalet år 2014 och det reviderades år 2019 av kommunstyrelsen. Målet med avtalet är ett samverkanssystem som ger förutsättningar för ett positivt arbetsklimat samt en god hälsa och arbetsmiljö där inflytande, delaktighet och utveckling är en

rättighet för alla medarbetare. I samverkansavtalet står det att hälso- och arbetsmiljöarbetet kräver en bred kompetens och att utbildningsinsatser ska vara en naturlig och regelbunden del i det vardagliga arbetet.

I Laxå kommun finns en mall som ska användas vid delegering av arbetsmiljöuppgifter. Mallen har två tillhörande bilagor, i den ena beskrivs vilka arbetsuppgifter som ingår i delegeringen och i den andra bilagan finns en mall för returnering av delegerad arbetsmiljöuppgift. Vi kan utifrån analyserade delegeringar konstatera att samtliga chefer inom äldreomsorgen har skrivit under delegeringsunderlag. I intervjuer som vi genomfört har det inte framkommit att en delegerad arbetsmiljöuppgift har lämnats tillbaka. De arbetsuppgifter som ingår i delegering av arbetsmiljöuppgifter är bland annat vidta åtgärder för att minska arbetsmiljörisker, göra rehabiliteringsutredningar samt skriftligen rapportera olyckor, tillbud och arbetsrelaterade sjukdomar till HR-chefen.

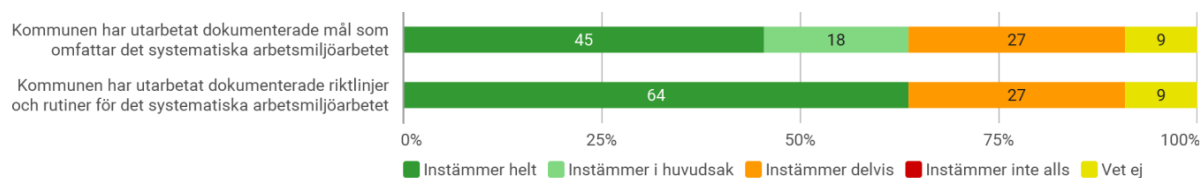
HR-enheten i Laxå kommun har tagit fram en rutin för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet med tillhörande rutiner och processer. I rutinen finns det en planering med tidsplan för januari till december. I tidsplanen framgår det vem/vilka som är ansvarig och mottagare/medverkande för varje del i processen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Rutinen är beslutad av HR-chef april 2022.

Från intervjuer har vi fått veta att det finns en blankett för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, som enhetschef fyller i. I den uppföljningen ingår även uppföljning av organisatorisk och psykosocial arbetsmiljö. Om det framkommer brister ska dessa följas upp. Uppföljningen är ett underlag för arbetsmiljöarbetet nästkommande år. Uppföljningen består av olika frågeställningar som ska besvaras med ja eller nej. Vid nej ska åtgärder fyllas, vem som är ansvarig, när åtgärden/-erna ska vara klar och när uppföljning ska ske.

Som en del i granskningen har en enkät skickats ut till samtliga chefer och huvudskyddsombud/skyddsombud inom äldreomsorgsverksamheten.

Kopplat till om kommunen hade dokumenterade mål som omfattar det systematiska arbetsmiljöarbetet instämde 63 % helt eller i huvudsak. 91 % instämde helt eller i huvudsak i att kommunen hade utarbetat dokumenterade riktlinjer och rutiner för det systematiska arbetet. Detta går att utläsa i nedanstående diagram 1.

Diagram 1: Förekomst av dokumenterade mål, riktlinjer och rutiner

Bedömning

Finns dokumenterade mål, riktlinjer och rutiner som beskriver det systematiska arbetsmiljöarbetet?

Ja.

Bedömningen baserar vi på att det finns adekvata dokument för det granskade området. Det finns en aktuell arbetsmiljöpolicy och en tydlig beskrivning av hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska bedrivas.

Vi bedömer att det finns kommunövergripande arbetsmiljömål samt mål kring attraktiv arbetsgivare och arbetsmiljö. Mätbara indikatorer har definierats kopplade till de övergripande målen.

Rutiner för att säkerställa kunskap om arbetsmiljöområdet

Revisionsfråga 2: Finns rutiner för att säkerställa att chefer och skyddsombud erhåller kunskap om arbetsmiljöområdet?

I enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrifter för systematiskt arbetsmiljöarbete ansvarar arbetsgivaren för att tillse att den som tilldelats arbetsmiljöuppgifter har de befogenheter, resurser och den kompetens som behövs för att bedriva ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter för organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) gör bland annat gällande att arbetsgivaren ska se till att chefer och arbetsledare har kunskaper om hur man förebygger och hanterar ohälsosam arbetsbelastning samt kränkande särbehandling. Vidare ska arbetsgivaren se till så att det finns förutsättningar att omsätta dessa kunskaper i praktiken.

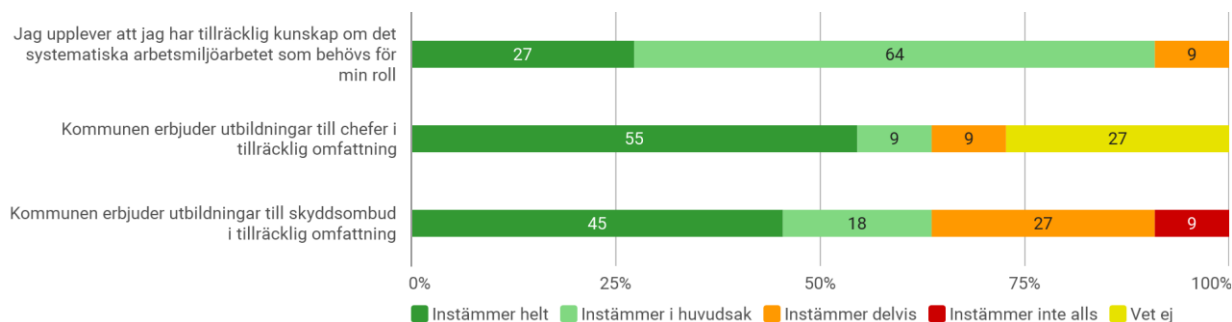
lakttagelser

Vid intervjuer framgick det att Laxå kommun erbjuder en arbetsmiljöutbildning till samtliga chefer och skyddsombud. Kommunens företagshälsovård, Regionhälsan, anordnar utbildningen. Regionhälsan är en del av Region Örebro och på regionens hemsida står det att arbetsmiljöutbildningen anordnas digitalt. Utbildningen anordnas åtta gånger per år. I samband med att en ny chef tillträder sin tjänst bistår HR-funktioner med att tillse deltagande arbetsmiljöutbildningen. Enligt uppgift från intervjuer blir inte nya skyddsombud automatiskt kallade till utbildningen. Huvudskyddsombud får anmäla till HR-enheten när ett skyddsombud behöver gå arbetsmiljöutbildningen. Från intervjuer framkom det att arbetsgivaren har försökt få till gemensamma utbildningstillfällen för chef och skyddsombud men det har varit svårt att genomföra under pandemin. Det framkom även att kommunen har begränsat antal platser per utbildningstillfälle. Det framkom önskemål om att kommunen skulle anordna en utbildning på plats i Laxå där de som hade behov av att gå utbildningen får gå den tillsammans.

Vi har erhållit information om att enhetschefer inom äldreomsorgen även får utbildning och uppdatering på vad som är nytt inom det systematiska arbetsmiljöområdet på återkommande chefsdagar.

Från enkäten som genomförts framgår det att 64 % upplever att de har tillräcklig kunskap om det systematiska arbetsmiljöarbetet som behövs för sin roll och 9 % instämmer delvis i att de har tillräcklig kunskap. 27 % vet ej om kommunen erbjuder utbildningar till chefer i tillräcklig omfattning. 27 % instämmer delvis och 9 % instämmer inte alls i att kommunen erbjuder utbildningar till skyddsombud i tillräcklig omfattning. Detta går att utläsa i nedanstående diagram 2.

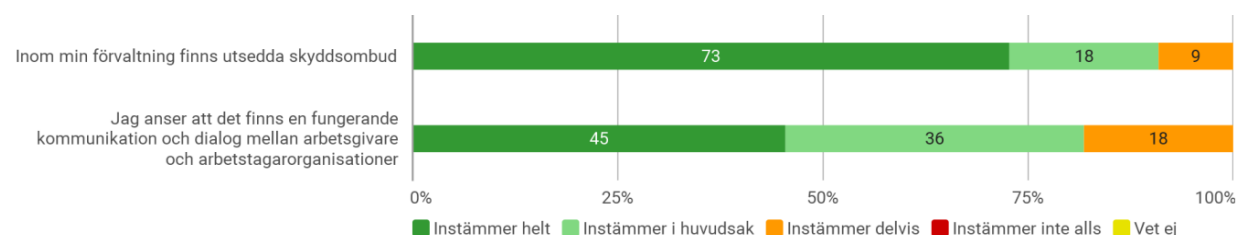
Diagram 2: Utbildningar

I blanketten för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet ingår frågeställningar om chefer, skyddsombud och arbetstagarare har de kunskaper som krävs gällande arbetsmiljölagstiftningen, om risker som förekommer i arbetet samt om hur man ska arbeta på ett säkert sätt, arbetsmiljöpolicy och kommunens interna rutiner och riktlinjer inom arbetsmiljö. I blanketten följs fördelning av arbetsmiljöuppgifter upp och om de som har uppgifter att utföra i det systematiska arbetsmiljöarbetet har kunskaper att utföra sina uppgifter, tid att utföra sina uppgifter, andra eventuella resurser som behövs för att utföra sina uppgifter och arbetsmiljödelegation. I rutinen för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet framgår det att sammanställningen ska redovisas och diskuteras på arbetsplatsträff under juni månad. Det möjliggör att medarbetare och skyddsombud får ytterligare möjlighet att medverka.

Från enkäten framkommer det en majoritet av svarande instämmer i att det finns utsedda skyddsombud inom förvaltningen. Från intervjuer framgick det att kommunens enda äldreboende, Ramundergården, saknar skyddsombud sedan hösten 2021. Det pågår enligt uppgift ett arbete både från fackligt håll och från arbetsgivarens håll med att få en eller flera medarbetare att vilja ta på sig uppdraget som skyddsombud. Vid de tillfällena det saknas skyddsombud på någon arbetsplats har huvudskyddsombud hjälpt till vid exempelvis skyddsronder. Detta går att utläsa i nedanstående diagram 3.

Diagram 3: Tillgång till skyddsombud och fungerande kommunikation

Den samlade bilden från de intervjuer som genomförts är att det finns en fungerande samverkansstruktur mellan arbetsgivare, medarbetare och fackliga ombud. Under år

2021 har kommunen haft ett arbetsmiljömål som varit framtaget tillsammans med fackliga representanter. Målet var att öka kunskapen om samverkan och samverkansprocessen. HR-enheten tog fram en film om samverkan och samverkansprocessen som har visats på arbetsplatsträffar.

Bedömning

Finns rutiner för att säkerställa att chefer och skyddsombud erhåller kunskap om arbetsmiljöområdet?

Ja.

Vi bedömer att kommunen i hög grad erbjuder utbildningar till chefer och skyddsombud i samband med tillträddande i rollen. Vidare bedömer vi att det finns rutiner och dokument för fördelning av arbetsmiljöuppgifter som även tydliggör ansvar och tillvägagångssätt vid returnering.

Vi bedömer att rutinerna för att säkerställa att chefer och skyddsombud erhåller kunskap kan stärkas ytterligare genom en systematiserad uppföljning av genomförda utbildningar samt ett utökat utbud av utbildningar till mer erfarna chefer.

Implementering av det systematiska arbetsmiljöarbetet i verksamheterna

Revisionsfråga 3: Är rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet implementerat i verksamheterna?

lakttagelser

I arbetsmiljöpolicyn framgår det att utöver det dagliga arbetsmiljöansvaret åligger det kommunens chefer att bland annat ha arbetsplatsträffar där arbetsmiljö är en obligatorisk punkt, årligen genomföra medarbetarsamtal samt att analysera och följa upp resultat från medarbetarenkät. I intervjuer framkommer att enhetschefer redovisar resultatet från medarbetarenkäten på arbetsplatsträffar och att medarbetarna får vara med och välja ut tre frågor att arbeta vidare med under året. Från intervjuer noterar vi att det är varierande arbetssätt kring hur respektive arbetsgrupp arbetar med de utvalda frågorna under året.

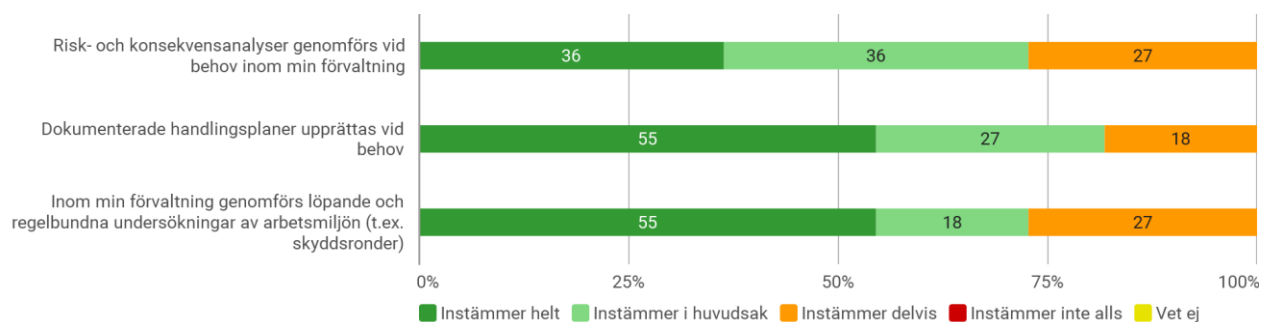
I arbetsmiljöpolicyn framgår det även att det åligger kommunens chefer att föra ett proaktivt arbete avseende sjukfrånvaro och att följa upp såväl kort- som långtidsfrånvaro. Kommunen har ett övergripande mål om att Laxå kommuns totala sjukfrånvaro ska vid 2022 års utgång uppgå till max 6 %.

Laxå kommun saknar ett IT-system/verktyg för att registrera och dokumentera kring tillbud och arbetsskador. Tillbud skrivs ner på en pappersblankett som ansvarig chef tar en kopia av och originalet skickas till HR-enheten. Arbetsskador anmäls via Försäkringskassans blankett eller digitalt via Försäkringskassans hemsida. Blanketten skickas även i kopia till HR-enheten.

Från intervjuer har det framgått att det saknas ett kvalitetsledningssystem där allt är samlat. Från kommunens årsredovisning framgår det att Stratsys används men vi har inte fått uppgifter om det även används som kvalitetsledningssystem där det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp.

Från enkäten framgår det att 72 % instämmer helt eller i huvudsak i att risk- och konsekvensanalyser genomförs vid behov och att löpande och regelbundna undersökningar av arbetsmiljön genomförs. 73 % instämmer helt eller i huvudsak i att det genomförs löpande och regelbundna undersökningar av arbetsmiljön. Detta går att utläsa i nedanstående diagram 4.

Diagram 4: Risk- och konsekvensanalyser, handlingsplaner, undersökningar av arbetsmiljön

Stickprov

Inom ramen för granskningen har vi genomfört ett stickprov för att se exempel på genomförda skyddsronder, upprättade risk- och konsekvensanalyser samt upprättade handlingsplaner. Vi har begärt in uppgifter från följande verksamheter:

- Hemtjänst
- Korttidsboende HSL
- Särskilt boende Ramundergården
- Förebyggande äldre
- Demensdagvård

Förebyggande äldre och demensdagvård finns i samma lokaler som särskilt boende Ramundergården. Vi har fått uppgift att ovanstående verksamheter ingår i skyddsroundsprotokoll och risk- och konsekvensanalys för Ramundergården.

HR-enheten har förtydligat att risk- och konsekvensanalysen innehåller åtgärder och att den därmed räknas som handlingsplan. Vi noterar att olika mallar används för skyddsroundsprotokollen inom äldreomsorgens verksamheter. De genomförda risk- och konsekvensanalyserna som vi erhållit har utgått ifrån samma mall. Risk- och konsekvensanalyserna består av bland annat förändring, risk, riskbedömning, åtgärd, ansvarig och datum för senast åtgärdat. Från HR-enheten har vi fått information om att kommunen ska anordna en gemensam chefsdag under maj 2022 där cheferna ska få information om att en gemensam mall för skyddsroundsprotokoll inklusive handlingsplan ska börja användas. Mallen är framtagen av Suntarbetsliv¹.

¹ Suntarbetsliv är en ideell förening som drivs gemensamt av de fackliga organisationerna och arbetsgivarorganisationerna SKR och Sobona.

Bedömning

Är rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet implementerat i verksamheterna?

Delvis.

Vi bedömer att rutinerna för det systematiska arbetsmiljöarbetet har implementerats i verksamheterna men det återstår ett visst arbete med att säkerställa följsamheten till rutinerna. Från stickproven kunde vi notera att olika mallar har använts för skyddsrondsprotokoll.

Vi ser positivt på den utveckling avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet som bedrivits det senaste året och bedömer det vara väsentligt att implementeringsarbetet fortsätter. Vi vill även påtala vikten av att befintliga rutiner även fortsättningsvis anpassas efter de nya förutsättningar som råder avseende arbetsmiljön inom kommunens verksamheter samt att förändringar i mallar etc. kommuniceras i organisationen. Det finns risker med manuell hantering av tillbudsrapportering och det kan finnas ett mörkertal. Ett systemstöd för rapportering av tillbud och arbetsskador kan säkra hantering och uppföljning.

Rutiner för uppföljning och rapportering

Revisionsfråga 4: Finns rutiner för uppföljning och rapportering av det osystematiska arbetsmiljöarbetet?

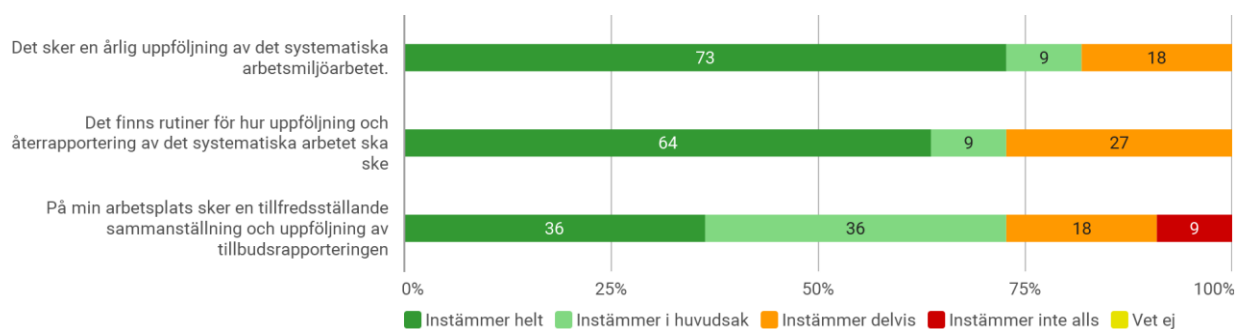
I enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrifter för systematiskt arbetsmiljöarbete ska arbetsgivaren varje år göra en uppföljning av SAM. Uppföljningen ska dokumenteras skriftligt och om det systematiska arbetsmiljöarbetet inte fungerat bra ska det förbättras.

lakttagelser

Arbetsmiljöverket genomförde en inspektion i Laxå kommun i februari 2021. Inspektionen påvisade krav på att kommunen skall komplettera de skriftliga rutinerna för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Utifrån Arbetsmiljöverkets tillsyn kan vi konstatera att det funnits brister i uppföljning. Det är ett pågående arbete med att implementera ny rutin för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

82 % av svarande på enkäten instämmer helt eller i huvudsak i att det sker en årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Majoriteten av svarande instämmer helt eller delvis i att det finns rutiner för hur uppföljning och återrapportering av det systematiska arbetsmiljöarbetet ska ske. 27 % instämmer delvis eller inte alls i att det sker en tillfredsställande sammanställning och uppföljning av tillbudsrapporteringen. Detta går att utläsa nedanstående diagram 5:

Diagram 5: Årlig uppföljning, rutiner för uppföljning och återrapportering, sammanställning och uppföljning av tillbudsrapporteringen.

Som en del av granskningen har en protokollgenomgång genomförts av kommunstyrelsens och social- och omsorgsnämndens protokoll under år 2021. Av protokollgenomgången har vi inte kunnat se att vare sig kommunstyrelsen eller social- och omsorgsnämnden tagit del av någon uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för år 2020. Social- och omsorgsnämnden har 2021-04-27 § 51 tagit del av resultatet från medarbetarenkäten. Från intervjuer har det framkommit att Arbetsmiljöverket har påpekat brister i uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Det saknades uppföljning på politisk nivå. HR-enheten har arbetat fram en ny rutin för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket vi tidigare nämnt i rapporten. I den nya rutinen ingår uppföljning på politisk nivå. Enligt uppgift har arbetet enligt den nya rutinen påbörjats och rutinen tillämpas i kommunen.

På social- och omsorgsnämndens sammanträde 2022-03-29 § 26 har årsredovisningen godkänts och lämnats över till kommunstyrelsen för kännedom. I nämndens internkontrollplan för år 2021 ingick det systematiska arbetsmiljöarbetet som en kontrollpunkt. Inom det systematiska arbetsmiljöarbetet valdes två områden ut. Det första var att kontrollera i vilken mån fysisk skyddsronnd har genomförts på enheterna. Stickprov genomfördes och kontrollen för dessa påvisade inga brister. Det andra var att kontrollera i vilken mån enheterna arbetade med årets arbetsmiljömål. I genomförd kontroll påvisades inga brister.

Social- och omsorgsnämnden har 2022-04-26 § 46 tagit del av resultatet från medarbetarenkäten på kommunövergripande nivå samt för vård och omsorg som helhet. Från protokollgenomgången kan vi inte se att kommunstyrelsen tagit del av resultatet av medarbetarenkäten, varken år 2021 eller år 2022. I årshjulet eller rutinen för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet framgår det inte om kommunstyrelsen ska få del av resultatet från medarbetarenkäten.

Från genomförda intervjuer kan vi konstatera att årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet har saknats i kommunstyrelsens årshjul. Från och med i år har årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet införts på kommunstyrelsenivå. På kommunstyrelsens sammanträde 2022-05-03 § 104 har styrelsen fått del av uppföljning av sjukfrånvarostatistik, statistik för tillbud och arbetsskador samt en kortare analys av den årliga uppföljningen. På sammanträdet presenterades även den nya rutinen för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, som HR-enheten har arbetat fram. .

Bedömning

Finns rutiner för uppföljning och rapportering av det systematiska arbetsmiljöarbetet?

Ja.

Vi bedömer att det finns rutiner som tydliggör hur uppföljning och rapportering av det systematiska arbetsmiljöarbetet som bedrivs i kommunens verksamheter ska ske. Vi ser positivt på det arbetet som genomförts efter Arbetsmiljöverkets tillsyn med att uppdatera och ta fram rutiner för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Vi vill påtala vikten av att kommunstyrelsen tar ansvar för att det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp årligen, eftersom styrelsen är ytterst ansvarig som arbetsgivare.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Laxå kommun genomfört en granskning av det systematiska arbetsmiljöarbetet inom kommunens äldreomsorgsverksamheter. Granskningens syfte var att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs inom kommunens äldreomsorg verksamheter.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen **i allt väsentligt** har säkerställt att ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs inom kommunens äldreomsorgsverksamheter. Vi grundar vår bedömning på att det finns dokumenterade mål, riktlinjer och rutiner som beskriver det systematiska arbetsmiljöarbetet samt rutiner som tydliggör hur uppföljning och rapportering av det systematiska arbetsmiljöarbetet ska ske. Genomförd granskning visar dock att det finns ett behov av att fortsätta arbetet med implementering av rutiner, mallar etc. Det finns även ett behov av att se över möjligheterna att införa ett systemstöd för att registrera och följa upp tillbud och arbetsskador.

Rekommendationer

- Se över möjligheterna att införa ett systemstöd för att registrera och underlätta uppföljningen av tillbud och arbetsskador. Detta i syfte att underlätta hantering och handläggning av tillbud och arbetsskador men även för att minska riskerna med manuell hantering av tillbudsrapportering.
- Fortsätt arbetet med att implementera rutiner, mallar och blanketter för att säkerställa följsamheten till rutinerna för systematiskt arbetsmiljöarbete. Ett kvalitetsledningssystem kan underlätta uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Som en del av den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet som redovisas för kommunstyrelsen rekommenderar vi att resultatet från medarbetarenkäten på kommunövergripande nivå bör ingå.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns dokumenterade mål, riktlinjer och rutiner som beskriver det systematiska arbetsmiljöarbetet?	<p>Ja</p> <p>Det finns adekvata dokument för det granskade området. Det finns en aktuell arbetsmiljöpolicy och en tydlig beskrivning av hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska bedrivas.</p> <p>Det finns kommunövergripande arbetsmiljömål samt mål kring attraktiv arbetsgivare och arbetsmiljö. Mätbara indikatorer har definierats kopplade till de övergripande målen.</p>	
2. Finns rutiner för att säkerställa att chefer och skyddsombud erhåller kunskap om arbetsmiljöområdet?	<p>Ja</p> <p>Kommunen erbjuder i hög grad utbildningar till chefer och skyddsombud i samband med tillträdande i rollen. Rutiner för att stärka att chefer och skyddsombud erhåller kunskap kan stärkas ytterligare genom systematiserad uppföljning av genomförda utbildningar.</p> <p>Det finns rutiner och dokument för fördelning av arbetsmiljöuppgifter som även tydliggör ansvar och tillvägagångssätt vid returnering.</p>	
3. Är rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet implementerat i verksamheterna?	<p>Delvis</p> <p>Rutinerna för det systematiska arbetsmiljöarbetet har implementerats i verksamheterna men det kvarstår visst arbete med att säkerställa följsamheten till befintliga rutiner.</p> <p>Det finns risker med manuell hantering av tillbudsrapportering. Ett systemstöd för rapportering och tillbud kan säkra hantering och underlätta uppföljning.</p>	

4. Finns rutiner för uppföljning och rapportering av det systematiska arbetsmiljöarbetet?

Ja

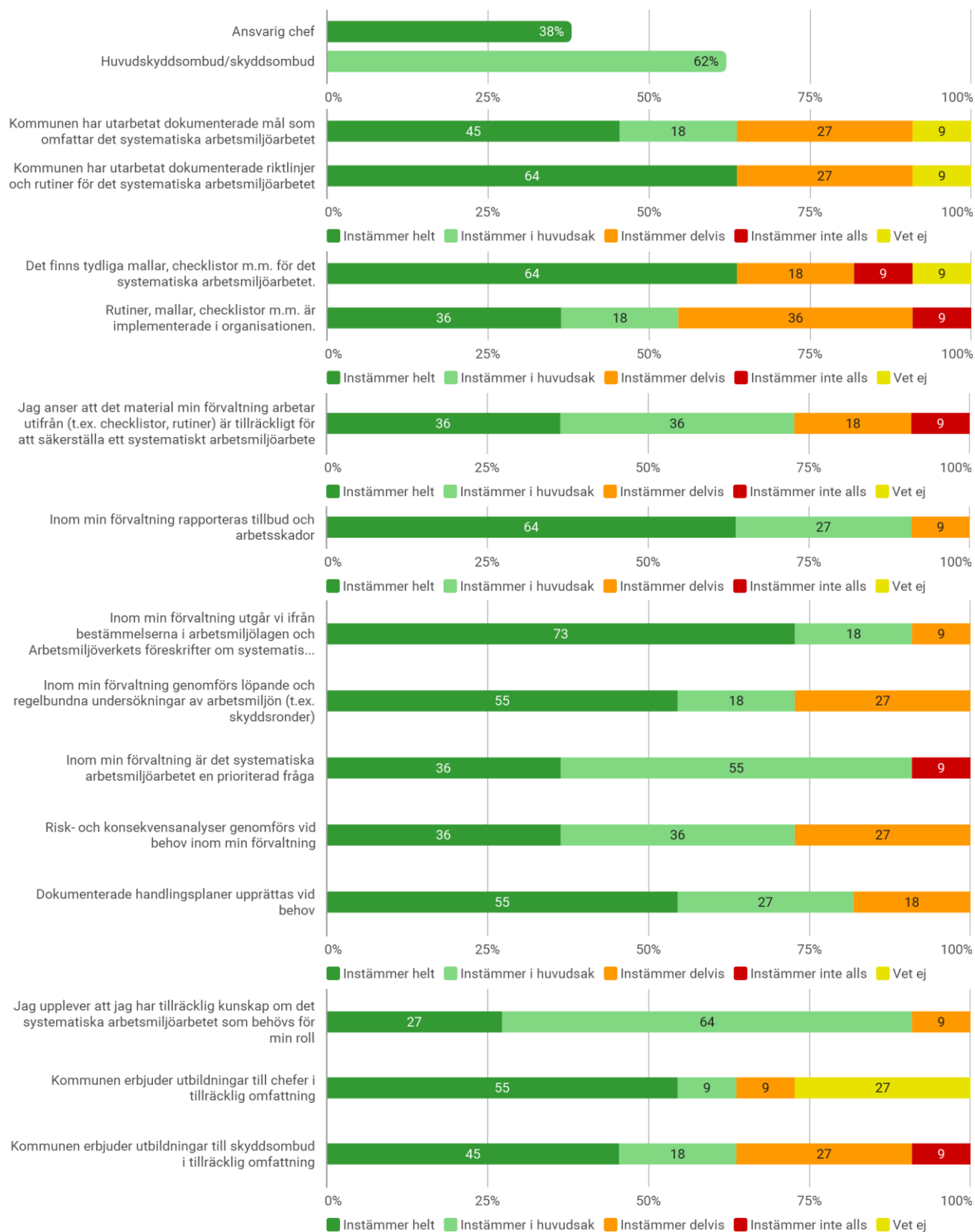
Det finns rutiner som tydliggör hur uppföljning och rapportering av det systematiska arbetsmiljöarbetet som bedrivs i kommunens verksamheter ska ske.

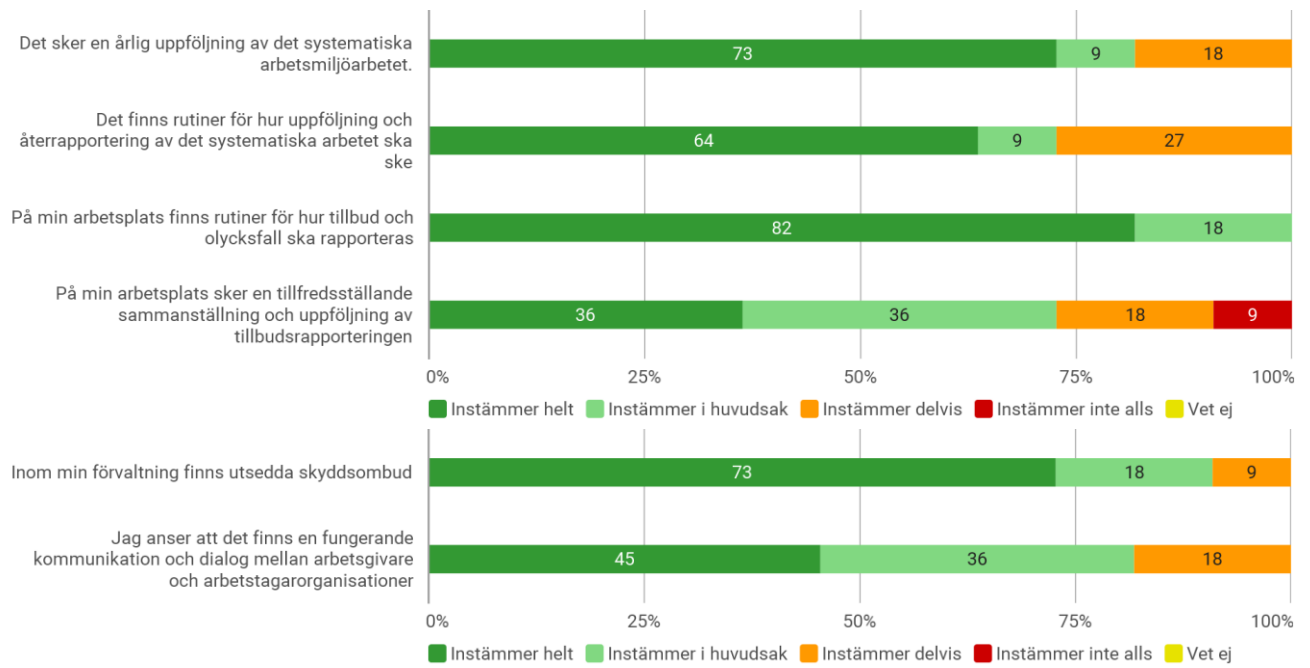
Vi ser positivt på det arbetet som genomförts efter Arbetsmiljöverkets tillsyn med att uppdatera och ta fram rutiner för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Bilagor

Enkätresultat

2022-06-13

Lars Dahlin

Malou Olsson

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org. nr 556029–6740) (PwC) på uppdrag av Laxå kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2022-01-17. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.